

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 546/2017-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. novembra 2017 v senáte zloženom z predsedu senátu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Markom Polakovičom, Vysoká 19, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 121/2011, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČIA] na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 121/2011 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 121/2011 konať bez zbytočných prietahov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava I je p o v i n n ý uhradiť [REDACTED] trovy právneho zastúpenia v sume 562,11 € (slovom päťstošeš'ťdesiatdva eur a jedenásť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Marka Polakoviča, Vysoká 19, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. augusta 2017 doručená s'ťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „s'ťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 121/2011 (ďalej aj „namietané konanie“).

2. S'ťažovateľ v s'ťažnosti uviedol, že napadnuté konanie sa začalo na okresnom súde 21. júla 2011 na základe ním podanej žaloby o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci a dosiaľ sa neuskutočnilo jediné ústne pojednávanie. Ďalej uviedol, že *„Okresný súd Bratislava I sa dopustil zbytočného priet'ahu od podania žaloby dňa 21. júla 2011 do 18. októbra 2012, keď odoslal účastníkom konania výzvu nariad'ujúcu prvé pojednávanie na deň 14. novembra 2012. Ide o priet'ah v trvaní cca 16 mesiacov.*

Okresný súd Bratislava I sa dopustil ďalšieho zbytočného priet'ahu od 19. novembra 2012, keď s'ťažovateľ podal námietku zaujatosti sudcu JUDr. Branislava

Kráľa do 24. marca 2014, keď sťažovateľ vzal túto námietku späť pre stratu jej dôvodnosti, nakoľko zákonný sudca JUDr. B. Kráľ prestal byť zákonným sudcom vo veci 11 C/121/2011 kvôli kariéernemu postupu na súd vyššieho stupňa. Tento prieťah v postupe Okresného súdu Bratislava 1 trval cca 17 mesiacov.

Okresný súd Bratislava 1 uznesením z 23. januára 2015 rozhodol, že sťažovateľovi nepriznáva oslobodenie od súdneho poplatku. Konanie o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je oslobodené od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 1 písm. k/ zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov. V tomto prípade sa súd dopustil zbytočného prieťahu nezákonným rozhodnutím.

Okresný súd Bratislava 1 sa znovu dopustil zbytočného prieťahu v konaní 11 C/121/2011 od 19. novembra 2015, keď sťažovateľovi oznámil, že vec je právoplatne skončená, do 10. februára 2016, keď sťažovateľovi oznámil, aby na prípis súdu zo dňa 19.11.2015 neprihliadal, pretože v ňom bolo omylom uvedené, že vec je právoplatne skončená. Tento zbytočný prieťah v konaní trval takmer tri mesiace.

Okresný súd Bratislava 1 vo veci 11 C/121/2011 uskutočnil procesné úkony s právnym účinkom zbytočných prieťahov v konaní v úhrnnej dĺžke prinajmenej 36 mesiacov, teda tri roky. Ani ďalšie úkony, ktorých sa súd dopustil, neodstránili právnú neistotu, kvôli ktorej sa sťažovateľ obrátil na súd. Ba čo viac, viackrát išlo o úkony, aké nemali ani spôsobilosť dosiahnuť právny účinok konania o žalobe, ktorú sťažovateľ na Okresný súd Bratislava 1 podal...“.

3. V sťažnosti taktiež poukázal na to, že „... obštrukcie súdu a nezmyselné úkony, ktoré súd pri vedení konania vykonal bez toho, aby tak aspoň priblížil rozhodnutie vo veci, nie sú zapríčinené skutkovou či právnou zložitou sporu, ktorý sťažovateľ predložil Okresnému súdu Bratislava 1 na rozhodnutie. Za to, že súd dosiaľ neposkytol sťažovateľovi riadnu ochranu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov môže v okolnostiach prípadu Okresný súd Bratislava 1...“.

4. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Sťažovateľovo základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov priznané čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ľudské práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní pred Okresným súdom Bratislava 1 vo veci 11 C/121/2011 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky podľa čl. 127 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Bratislava 1, aby vo veci 11 C/121/2011 upustil od ďalšieho porušovania sťažovateľovho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v spojení s ľudským právom na prejednanie veci v primeranej lehote.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi za porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov primerané finančné zadosťučinenie 3.200,- euro. Okresný súd Bratislava 1 je povinný vyplatiť toto zadosťučinenie do dvoch mesiacov odo dňa vyhlásenia nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky v sídle Ústavného súdu Slovenskej republiky na účet právneho zástupcu sťažovateľa.

4. Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 355 euro a 72 centov, ktorú je Okresný súd Bratislava 1 povinný vyplatiť právnenému zástupcovi sťažovateľa JUDr. Markovi Polakovičovi do dvoch mesiacov od vyhlásenia tohto nálezu v sídle Ústavného súdu Slovenskej republiky na jeho účet.“

5. Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 546/2017-17 z 12. septembra 2017 bola sťažnosť sťažovateľa prijatá na ďalšie konanie v súlade s § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

6. Na základe výzvy ústavného súdu z 18. septembra 2017 sa k sťažnosti vyjadril okresný súd podaním pod sp. zn. 1 SprV/136/2017 z 20. októbra 2017. Vec evidovanú pod sp. zn. 11 C 121/2011 považoval za skutkovo a právne zložitú. K celkovej dĺžke konania však podstatnou mierou prispel sám sťažovateľ, ktorý ani na opakované výzvy neodstránil vady žaloby, podával viaceré procesné návrhy (napr. námietku zaujatosti sudcu) a spravidla bezúspešné opravné prostriedky. Okresný súd poukázal na opakovanú zmenu zákonného sudcu, ako aj na obdobie rozhodovania o opravných prostriedkoch sťažovateľa odvolacím

súdom. V prípade dôvodnosti sťažnosti okresný súd navrhoval nepriznať finančné zadost'učinenie v požadovanej výške. K svojmu vyjadreniu pripojil chronologický prehľad úkonov.

7. K vyjadreniu okresného súdu sťažovateľ predložil svoje stanovisko podaním z 5. novembra 2017. Namietal, že okresný súd sa snaží svoju nepružnosť a chyby ospravedlniť na jeho úkor, hoci viaceré úkony urobil výslovne na základe výzvy okresného súdu. Opísal úkony okresného súdu v období od 28. februára 2013 do 19. septembra 2014 spočívajúce vo výzvach na odstránenie väd podania. Bol toho názoru, že „... *Požiadavky, ktoré súd predkladal sťažovateľovi od 28. februára 2013 do 19. septembra 2014, mohol Okresný súd Bratislava I uplatniť v jednej výzve, a nie v troch výzvach rozložených na devätnásť mesiacov. Účastník konania môže v súlade s účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov dôvodne očakávať, že súd povedie konanie v súlade so zásadou iura novit curia tak, aby sa konanie viedlo plynulé, bez kúskovania sporu a zbytočného opakovania raz už súdom vznesených a účastníkom konania splnených podmienok.*“. Vo vzťahu k vznesenej námietke zaujatosti zákonného sudcu, rozhodovaní o jeho poplatkovej povinnosti, ako aj nesprávne vyhodnotenej procesnej situácii okresným súdom zopakoval sťažovateľ skutočnosti uvádzané v sťažnosti. V závere uviedol, že „*Okresný súd Bratislava I vie, že konanie vo veci 11C/121/2011 trvá a vo veci sú medzi účastníkmi konania sporné otázky, o ktorých súd je povinný rozhodnúť. Napriek tomu súd od 26. augusta 2016 dosiaľ, teda do začiatku novembra 2017, po viac ako štrnásť mesiacov neurobil vôbec nič, čo by bolo možné označiť za úkon, ktorým súd mieni odstrániť spor medzi účastníkmi konania.*

V okolnostiach prípadu Okresný súd Bratislava I urobil nie málo úkonov, no ani jedným z nich neprispel k naplneniu účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Viac z úkonov, ktoré vo veci urobil, vykonal v rozpore so zásadou iura novit curia, ktorá v materiálnom právnom štáte slúži na zabezpečenie odborného vedenia súdneho konania. Chyby a omyly súdu zapríčinené vyššími súdnymi úradníkmi a zákonným sudcom majú za následok, že o sťažovateľovej žalobe, ktorú podal dňa 21. júla 2011 nie je rozhodnuté do dňa tohto vyjadrenia 5. novembra 2017, pričom nič nenaznačuje vôľu súdu rozhodnúť o žalobe v dohľadnom čase.“. Sťažovateľ si zároveň

uplatnil náhradu trov konania za tri úkony právnej služby v sume 3 x 147,33 €, režijný paušál 3 x 8,84 € a 20 % DPH, teda celkove sumu 562,11 €. Na tomto základe žiadal, aby ústavný súd rozhodol o bode 4 ústavnej sťažnosti takto:

„Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia vsunie 562 euro a 11 centov, ktorú je Okresný súd Bratislava 1 povinný vyplatiť právnemu zástupcovi sťažovateľa JUDr. Markovi Polakovičovi do dvoch mesiacov od vyhlásenia tohto nálezu v sídle Ústavného súdu Slovenskej republiky na jeho účet.“

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania upustil od ústneho pojednávania v predmetnej veci v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde, pretože po oboznámení sa s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

12. Ústavný súd, vychádzajúc z formulácie ustanovení čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru konštatuje, že ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej

republiky vyjadril zhodu zámerov poskytovania práva na súdnu ochranu s ochranou práv podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (III. ÚS 24/2010), v dôsledku čoho neexistuje prekážka posúdenia ich porušenia použitím rovnakých kritérií.

13. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom týchto základných práv je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

14. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie alebo v ktorom sa ocitol účastník konania na žalovanej strane.

15. Pri posudzovaní otázky, či v namietanom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie sa účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

16. Namietané konanie prebiehalo dosiaľ z prevažnej väčšiny za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov [s účinnosťou

do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“)], ktorý v § 6 prikazoval súdu v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovať tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná. Povinnosť súdu vec rýchlo prejednať a rozhodnúť vyplývala aj z § 100 ods. 1 OSP a z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

17. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní tvoriacich predmet úpravy týchto procesných poriadkov.

18. Predmetom namietaného konania pred okresným súdom je náhrada škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, čo nie je konaním ojedinelým a existuje k nemu i dostatočná judikatúra. Vec preto nie je možné považovať za osobitne právne zložitú. Ústavný súd nepopiera, že v okolnostiach prípadu dĺžka konania môže byť ovplyvnená faktickou zložitou vecí, teda rozsahom dokazovania, čo však predpokladá efektívny postup súdu. Z obsahu spisu je nepochybné, že okresný súd dosiaľ neprimerane dlhé obdobie rozhodoval o poplatkovej povinnosti sťažovateľa, v dôsledku čoho ešte nepristúpil k vykonaniu dokazovania vo veci samej. Neprimerane zdĺhavé rozhodovanie o poplatkovej povinnosti sporovej strany, majúce za následok predlžovanie konania len z uvedeného dôvodu, je z ústavného hľadiska neprípustné.

19. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v namietanom konaní došlo k zbytočným prietahom, bolo správanie sa sťažovateľa ako účastníka konania. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ sa svojím správaním podieľal na prietahoch v konaní, keďže sa s jeho právnym zástupcom nezúčastnili pojednávania nariadeného

na 14. november 2012 bez ospravedlnenia. Vznikli tiež nezrovnalosti vo vzťahu k postaveniu jeho právneho zástupcu, v dôsledku čoho okresný súd mohol pokračovať v konaní až po odstránení týchto nezrovnalostí. Ústavný súd v žiadnom prípade nechce uprieť právo sťažovateľa využiť procesné prostriedky priznané mu zákonom, ak však sťažovateľ v priebehu konania napr. upravoval predmet žaloby a požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov až po troch rokoch od začatia konania po tom, čo mu bola uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy konania, s čím sa okresný súd musel procesne vysporiadať, zákonite to ovplyvnilo dĺžku konania.

20. Tretím kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v namietanom konaní, bol postup okresného súdu. Z časti obsahu spisu podstatného pre posúdenie dôvodnosti sťažnosti ústavný súd zistil takýto priebeh konania:

- 21. júl 2011 – žaloba doručená súdu,
- 26. august 2011 – súd vyzval žalovaných, aby sa vyjadrili k žalobe,
- 8. november 2011 – súdu bolo doručené vyjadrenie žalovanej v 2. rade k žalobe,
- 18. október 2012 – predvolanie strán na pojednávanie na 14. november 2012,
- 14. november 2012 – pojednávanie vo veci bolo odročené pre neprítomnosť sťažovateľa a jeho právneho zástupcu na 27. marec 2013;
 - 28. február 2013 – výzva sťažovateľa na odstránenie vady žaloby doplnením správneho označenia orgánu štátu, ktorý má v mene Slovenskej republiky konať,
 - 26. marec 2013 – účastníkom bolo oznámené odročenie pojednávania nariadeného na 27. marec 2013,
 - 10. apríl 2013 – súdu bolo doručené podanie sťažovateľa – spresnenie žaloby na základe výzvy súdu z 28. februára 2013,
 - 14. február 2014 – opakovaná výzva sťažovateľovi na odstránenie väd žaloby,
 - 27. marec 2014 – súdu bolo doručené podanie sťažovateľa – zmena petitu žaloby,
 - 19. september 2014 – bola pripustená zmena žaloby,
 - 25. september 2014 – sťažovateľovi bola uznesením uložená povinnosť zaplatiť preddavok na trovy konania,
 - 1. december 2014 – sťažovateľ podal odvolanie proti výroku uznesenia o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania,

- 2. december 2014 – sťažovateľ podal žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov,
- 23. január 2015 – sťažovateľovi nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov,
- 4. marec 2015 – bolo podané odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov,
- 28. apríl 2015 – spis bol predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa,
- 10. september 2015 – spis bol vrátený z odvolacieho súdu,
- 21. október 2015 – sťažovateľ podal návrh na zmenu petitu žaloby (čiastočné späťvzatie žaloby) a úpravu výšky súdnych poplatkov podľa predloženej zmeny,
- 25. február 2016 – doručené vyjadrenie žalovaného k čiastočnému späťvzatiu žaloby sťažovateľom,
- 25. august 2016 – uznesením bolo zastavené konanie v časti náhrady škody a v časti náhrady nemajetkovej ujmy,
- 4. apríl 2017 – bol daný pokyn zákonného sudcu vyššiemu súdnemu úradníkovi na doručenie zmeny žaloby predloženej súdu 21. októbra 2015 na vyjadrenie protistrane,
- 17. október 2017 – žalovaný bol uznesením vyzvaný na vyjadrenie k čiastočnému späťvzatiu žaloby doručenému súdu sťažovateľom 21. októbra 2015.

21. S poukazom na uvedené ústavný súd konštatuje nečinnosť okresného súdu v období od 8. novembra 2011, keď bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalovanej v 2. rade k žalobe, do 18. októbra 2012, keď bolo nariadené pojednávanie na 14. november 2012, od 10. apríla 2013, keď bolo okresnému súdu predložené spresnenie žaloby na základe výzvy súdu z 28. februára 2013, do 14. februára 2014, keď okresný súd opakovane vyzval sťažovateľa na odstránenie väd žaloby, od 25. februára 2016, keď bolo doručené vyjadrenie žalovaného k čiastočnému späťvzatiu žaloby sťažovateľom, do 25. augusta 2016, keď okresný súd uznesením zastavil konanie v časti náhrady škody a v časti náhrady nemajetkovej ujmy, a od 4. apríla 2017, keď bol daný pokyn zákonného sudcu vyššiemu súdnemu úradníkovi na doručenie zmeny žaloby predloženej súdu 21. októbra 2015 na vyjadrenie protistrane, do 17. októbra 2017, keď bol daný pokyn zrealizovaný. Namieste je konštatovanie ústavného súdu, že časové obdobia v trvaní

od 6 mesiacov do viac ako 11 mesiacov medzi jednotlivými úkonmi vzhľadom na ich náročnosť nemajú opodstatnenie.

22. V súlade s ustálenou judikatúrou ústavného súdu zbytočné prieskumy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu stavu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 182/08).

23. Neefektívny postup okresného súdu sa prejavil v procesnom postupe, ktorého cieľom bolo odstránenie väd žaloby. Okresný súd vadu žaloby videl v nesprávnom označení žalovaného a v nadväznosti na to aj v petite žaloby, preto k odstráneniu tohto nedostatku pristúpil výzvou z 28. februára 2013 a opakovane zo 14. februára 2014. Pre ilustráciu potreby tohto procesného postupu ústavný súd uvádza špecifikáciu žalovaného a petitu žaloby vykonanú sťažovateľom v priebehu konania.

V žalobe podanej 21. júla 2011 bol žalovaný označený ako
„Slovenská republika v zastúpení

1. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Pribinova 2, 812 72 Bratislava

2. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, Bratislava“

a petit žaloby znel takto:

„Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom vnútra SR a Ministerstvom spravodlivosti SR je povinná v lehote do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku vyplatiť žalobcovi náhradu skutočnej škody a ušlého zisku vo výške 744 361 eur a 94 centov; Ministerstvo vnútra SR a Ministerstvo spravodlivosti SR zaťažuje táto povinnosť spoločne a nerozdielne.

Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom vnútra SR je povinná v lehote do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku vyplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2 milióny euro...“

Po výzve okresného súdu z 28. februára 2013 spresnil sťažovateľ označenie žalovaného ako *„Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, Pribinova 2, 812 72 Bratislava, Slovenská republika“*, pričom korešpondujúc k tejto zmene nespresnil petit žaloby.

Po výzve okresného súdu zo 14. februára 2014 sťažovateľ v nadväznosti na zmenu označenia žalovaného zmenil petit žaloby takto:

„1. Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, Pribinova 2, 812 72 Bratislava, Slovenská republika, Európska únia je povinná v lehote do 3 pracovných dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku vyplatiť žalobcovi (navrhovateľovi) náhradu skutočnej škody a ušlého zisku vo výške 744 361 euro a 94 centov.

2. Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, Pribinova 2, 812 72 Bratislava, Slovenská republika, Európska únia je povinná v lehote do 3 pracovných dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku vyplatiť žalobcovi (navrhovateľovi) náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2 milióny euro...“

24. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd nemôže ponechať bez povšimnutia skutočnosť, že pripustením zmeny žaloby uznesením okresného súdu z 19. septembra 2014 (čl. 175 a 176 spisu) nedošlo oproti pôvodnej žalobe k žiadnej oprave označenia žalovaného. Pokiaľ sťažovateľ žaloval pôvodne dva subjekty konajúce v mene Slovenskej republiky, určil týmto úkonom okruh účastníkov pasívne vecne legitimovaných, s čím sa okresný súd mohol vysporiadať pri rozhodovaní vo veci samej. Pre odstraňovanie väd žaloby ústavný súd nevzhliadol procesné dôvody, čo v konečnom dôsledku viedlo k prietahom v konaní. Svoje neefektívne konanie v uvedenom smere nakoniec potvrdil aj samotný okresný súd, ak v záhlaví svojich procesných rozhodnutí uvádzal žalovaného v súlade s pôvodným označením uvádzaným sťažovateľom (čl. 173, 175, 177, 238, 312 a 319 spisu).

25. Ako neefektívny postup okresného súdu vyhodnotil ústavný súd aj úkony vykonané 4. apríla 2017 a 17. októbra 2017, ktoré smerovali k zisťovaniu stanoviska žalovaného k čiastočnému späťvzatiu žaloby z 5. októbra 2015 doručeného súdu sťažovateľom 21. októbra 2015, a vykonané po viac ako 7 mesiacoch nečinnosti. Stanovisko k tomuto procesnému úkonu sťažovateľa bolo predložené žalovaným 25. februára 2016 (čl. 304 spisu), čo sa aj konštatuje v samotnom uznesení z 25. augusta 2016 a právoplatnom 1. novembra 2016 (čl. 312 spisu), ktorým okresný súd

o čiastočnom späťvzátí žaloby už rozhodol. Prípadné opakované negatívne stanovisko žalovaného by tak bolo právne irelevantné. Procesný postup sudcov konajúcich v predmetnej veci nesie znaky nesústredenosti (nepravdivé oznámenie o právoplatnom skončení konania, neujasnený okruh účastníkov), čo v konečnom dôsledku má vplyv na dĺžku konania.

26. Uvedené skutočnosti vyúsťujú do záveru, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 121/2011 porušené boli (bod 1 výroku nálezu).

III.

27. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy druhej vety ak porušenie práv alebo slobôd podľa čl. 127 ods. 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

28. Z obsahu spisu vyplýva, že v namietanom konaní okresný súd dosiaľ nepristúpil k meritórnemu prejednaniu predmetu sporu, čo viedlo ústavný súd k rozhodnutiu o prikázaní okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov a odstrániť tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádza (výrok v bode 2 nálezu), a to bez ohľadu na to, že sťažnostný petit v bode 2, tak ako ho sťažovateľ formuloval, žiadajúc ústavný súd prikázať okresnému súdu, aby *„vo veci 11C/121/2011 upustil od ďalšieho porušovania sťažovateľovho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v spojení s ľudským právom na prejednanie veci v primeranej lehote“*, bol nevykonateľný.

IV.

29. Sťažovateľ žiadal priznať aj primerané finančné zadost'učinenie v sume 3 200 €. Svoj nárok zdôvodnil dlhodobým pocitom zúfalstva a beznádeje, že privilegia života v materiálnom právnom štáte sú pre neho nedostupné.

30. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

31. Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

32. Ústavný súd priznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie v sume 500 € (výrok v bode 3 nálezu), a nie v požadovanej sume 3 200 € z dôvodu, že hoci namietané konanie trvá viac ako 6 rokov, k celkovej dĺžke konania prispel svojím správaním – svojou procesnou nepripravenosťou aj sám sťažovateľ (bližšie k tomu odôvodnenie v bode 19).

V.

33. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

34. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania v požadovanej výške, teda v sume 562,11 €. Odmena za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastupovania, podanie ústavnej sťažnosti, vyjadrenie z 5. novembra 2017) v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách

advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 468,51 € bez DPH a sumu 562,11 € s DPH. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v súlade s § 11 ods. 3 vyhlášky pri 1/6 výpočtového základu na rok 2017 predstavuje sumu 147,33 € a režijný paušál sumu 8,84 €, k čomu prináleží DPH vo výške 20 %. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (výrok v bode 4 nálezu).

35. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. novembra 2017